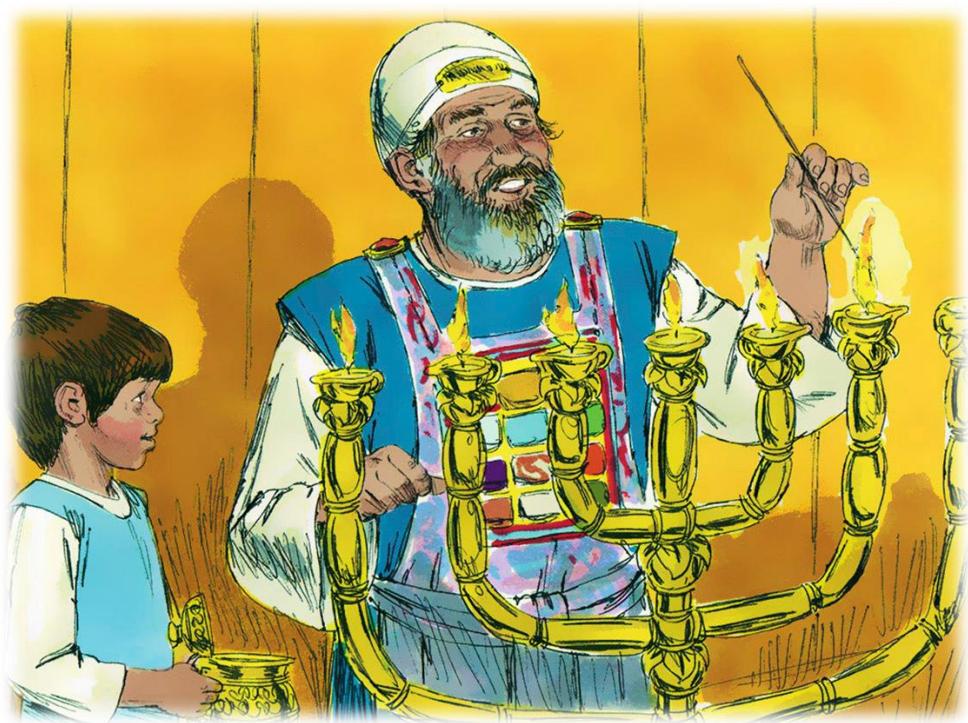

Iakotti Samoel-nako

A História de Samuel

no idioma Baniwa

TIB Publicações

Iakotti Samoel-nako

A História de Samuel
no idioma Baniwa

Texto: © 2017, Tradutores Indígenas da Bíblia

Capa:

©Sweet Publishing
©FreeBibleimages.org

Ikeñoetakada nadananda

Liipitana Samoel

Apada iakotti linako Ihiehe nadananda liipitana Samoel

Wakeñoeta wakaite, linako Ihiehe nadananda liipitana Samoel. Walhiotsa waanheeka haapeedalika-ni. Nheette Deos ikadaaka nadanaka Ihiahi iakotti nheette nadanaka-ni kadzoaha Deos ikadaakapidzo.

Lhiehe nadananda likaiteka nanakoapaana nhaaha Israelnai neemakawalhipia Samoel hiawalhipia. Likeñoeta likaiteka linako Ihiehe idzeeneetakaita Deos iako liipitana Samoel, koamepiaka liwapaka nhaaha Deos inawikite Israelnai. Nheette liphontte likaite linakoapaanaa Ihiehe ikeñoetakaita nattalikanaa liipitana Saol. Nheette pikeetemidali likaite tsakha linako Ihiehe Saol iphonttedali liipitana Davi.

Nheette phiome waleeriwatsa aayaaha lirikoda Ihiehe papeera, lidzeenaka hiplai-nakolhe liipitana Israel, pakapali ooni hanipadali peemalhe. Lhiawalhipia neenipia apaita tsianli liipitana Samoel. Deos iniwanaka-ni likitsindatakaroo nhaaha linawikite Israelnai (kapitolo 1 atee 7).

Nheette liphontte, nhaaha nawiki naaka naama apada nattalikanaawa nheette nakadaa nattalikanaawa Saol (kapitolo 8 atee 15). Nheette liphontte Deos ikadaaka nattalikanaawa Davi (kapitolo 16 atee 31).

Nhaaha israelnai namottokadanakopia Egito-likhitte, neemakaro Kanaä-liko, karopia ttoa nalhioka apaita nattalikanaawa heekoapi-rikodali. Ima Ihiawalhipia, naanheeka Deos nattalikanaa. Neeni kadzokadanako Deos ikadaaka kadzodalitsa apada nakitsinda iwapaka nhaa nhepondape iodza, likitsindatakaroo tsakha nhaa, liemaka kadzo naapidzawali-dzo, nheette Ihiehe iwapakaita nhaa, yalanawinai iako-liko naanheeka-ni liyo Ihiehe iakotti "juiz".

Nheette kadzodalitsa Deos ikadaaka apaita nakitsinda iwapaka nhaa nhepondape iodza, nheette maliomekadanako Ihiehe iwakapada nhaa, Deos iniwanaka apadeenakha. Nheette Samoel ikatsa Ihiehe pikeetemedali iwapakaita nhaa. Ima pedaliakadanako-ni kamephaatsa nhaaha israelnai nattathaka liinai liomakaro nalhio apada nattalikanaawa ittakada iwapaka nhaa.

Lhiawalhipia, nhaaha israelnai nalhiopia manope nawiki hipondatatake nhaa, neepitana: Heteonai, amoheonai, periseonai, heveonai, jeboseonai. Nheette Samoel hiawalhipia, nalhioka nhepondape neepitana filisteonai. Nheette nhaaha nhepondape kadzodalitsa naamapia nadzeekata oowi israelnai ikhoette. Nheette nhaaha filisteonai, naamakadanako nadzeekata oowi nakhoette, kadzodalitsa Samoel ikaiteka nalhio iakotti naanheekaro koameka nattaita nhaamaka nhaaha nhepondape.

Waleekadanako Ihiehe iakotti waakeetaka waanheeka koameka nhaaha israelnai apawalipia namawadakaka Deos iodza. Kadzokadanako nanoka naikaalhe nhaaha nhepondape namaatshikeetakaro nhaa. Nheette likadaa tsakha waanheekaro koameka Deos ideenhika nakaale-riko nhaaha Samoel, Saol

nheette Davi tsakha. Kadzokadanako waakeeta waanhee lioma tsakha lideenhika wakaale-riko, whaa pandzaperi. Ima karo haamaaka liomaka whaa.

Aayaaha ikame ttoa wakarheetaka nhaaha kapítolo 1 atee 7-nakolhe. Metsa yalanawinai iako-liko, phiome lhiehe nadananda lirhioka 31 kapítolo. Karo ttoa likoa wamottoitaka phiome nhaaha kapítolo ikoami. Nheette apawaliwatsa heekoapi Deos ikadaakadaa walhioka phiome.

Samoel ikaanheekanaiwape

1 ¹ Neenipia aphepa tsianli, liipitana Elkana, iemakada dzakalee-riko hidzapalima-liko liipitana Ramá, nhepaite-riko nhaaha Efraim idakeenai, ima lhiaka aphepa nanakhittedali. Nheette Elkana hanirika Jeroão, Jeroão hanirika Eleo, Eleo hanirika Too, nheette Too hanirika Zofe. Kadzo paanheekaro neepitana nhaaha liwherinaipemi lhiehe Elkana.

² Nheette lirhioka dzamama lininai, aapama roipitana Penina nheette aapama roipitana Ana. Keenipedaroka rhoaha Penina nheette rhoaha Ana, meenipedarokatsa rhoa.

³ Nheette hamoli ikoami, liakawa liipaneetta iapidza dzakalee-riko Siló-likolhe, liakaro matsiadali lirhio lhiehe Waminali Khedzaakodali, limhaitakaro tsakha lirhio piraitti. Nheette lhiawalhi, neenipia dzamhepa Eli ienipe, neepitana Ofini, Fineya tsakha sacerdotenaika nhaa Deos iipana-liko^a.

---

^a1.3 Deos iipana-liko Lhiehe Deos iipana nadzeekatandapia iitsiri iyami iyo.

⁴ Nheette kadzodalitsa liinoakadanako piraitti limhaitawada Deos irhio, kattiima likaale nheette linakhitte lhiehe piraitti liinoanda Waminali irhio litakhaaka apawanape liipe liakaro rolhio rhoaha liino Penina, lia tsakha nalhio nhaaha lienipe nakoamitsa, aatsianai, iinapeda tsakha.

⁵ Metsa rolhio rhoaha aapama liino Ana, likadaa hanipaphaa, liñhaatakaro rokapa koameka lipedzoka rhoa. Kadzo lidzeekataka rolhio karokadaantsa Waminali ikadaa keenipeka rhoa.

⁶ Nheette kadzodalitsa Penina ideenhiitaka rhoa, romakadawarotaka rhoa, meenipekapoatsa rhoa.

⁷ Nheette kadzodalitsa hamoli ikoami, naakadanako Siló-likolhe, rhoaha Penina rikaaka roikaa rhoaha Ana roakananako rottatha Deos iinai liipana-likolhe, neeni roidzaka hore karo tsooka roomaka roiñhawa.

⁸ Kadzoxoopa apawali heekoapi, lhiehe roiniri Elkana liako rolhio:

— Koameka phienä? Kadzodalitsa nokapa piidzaka, karo tsakha pioma piiñhawa, karo matsia iinonaaka pikaale ima pianheenitsa koameka nokitsindataka phia matsia. Neeni noawaada pirhiokadaamitha dez pienipe karomitha nakitsindataka phia kadzoaha nokitsindatakapidzo phia. Neeni karo kanakai iinonaaka pikaale.

Ana ittathaka Deos iinai likadaakaro keenipeka rhoa

^{9–10} Nheette Ihiadaa heekoapi, nattitakadzaami naiñhaka Siló-liko, kameena rhinikokawa rhoaha Ana roakarowa Deos iipana-likolhe rottathakaro Deos iinai. Nheette neerhe liowhaakawa lhiehe Eli libankoni-nako lideenhiri neeni Waminali iipanaa-nomalhe. Nheette

rhoaha Ana hanipa iinonaaka rhoa neeni roidzaka hore rottathakadanako Waminali Mawadzakakadali iiuai.

¹¹ Nheette roako Deos irhio iakotti taimedali iyo:

"Phia Nominali Khedzaakodali, iinonaaka nokaale phiome iodza meenipekapoatsa nhoa, neeni phimakadaa nolhio, nhoa pirhiodaro, nheette piakadaa nolhio aphepa noenipewa tsianlida, nheette nokadaaka watsa pirhio-ni lideenhikaro pirhio piipana-likolhe. Nheette karowatsa koamekawalhi nokadaaka natakhaaka litsikole noñhaatakaro nakapa pirhiodalika-ni kadzodaliwetsa."

¹²⁻¹³ Nheette rottathakadanako ttoa dorome Deos iiuai karo phemaka kaakoka rhoa, kamephaatsa pakapaka kananika ronoma ima rottathaka rokaale-rikotsa. Kadzoxoopa Ihiehe Eli likapakadanako rolhio, liawaadamitha rodewanaka.

¹⁴ Neeni liaka roikaalhe, liako rolhio:

— Kaphaa piawaada matsiaka Ihiehe pidzeekatali? Kaphaa pidewanakeena? Haamaa pidewanaka aayaaha Deos iipana ipeedzalhe.

¹⁵⁻¹⁶ Nheette Ana iako lirhio:

— Karotsa nodewanhenika, kametsa iinonaaka nhoa hore liikheette nottathaka Deos iiuai nokaale-rikhitte lianheekaro phiome koameka nodzeenaka. Neeni mawapiñeetatsa maatshi nonako ima karoka nopikakawa kametsa iinonaaka nhoa hanipa.

¹⁷ Nheette liako rolhio:

— Matsiatsa! Warheena pidiawa piipana-likolhe, noomawatsa Ihiehe Wadiote whaa israelnai Ihimaka Ihiehe pittathali liinai.

¹⁸ Nhette roako lirhio:

— Matsia pidzeekataka nolhio! Nodiakeena piodza, metsa kheenaa pikapa nolhio. Kadzo roako lirhio Ihiehe Eli. Kametsa rodiakawa roiniri iikaalhe kattiima, karoetsa iinonaaka rokaale liikheette roiñhaka kattiima.

^{19–20} Nheette theewadzolhe, deepiattoa napieta naakawa phiome Deos iipana-likolhe nattathakaro Deos iinai. Nheette nattathakadzaami kametsa nadiakawa nadzakale-rikolhe Ramá. Nheette nadiakadzaami naakawa naapana-likolhe, Elkana idzeenaka roinai rhoaha liino Ana nheette Waminali Deos ikadaa keenipeka rhoa. Nheette romottoitaka Ihiehe roenipe nheette rokadaaka liipitanawa Samoel. Kadzoxoopa liipitana nottathanda Waminali iinai.

^{21–22} Nheette Ihiehe Elkana lipieta liaka tseenakha Siló-likolhe naapidza nhaaha liipaneetta limhaitakaro piraitti Deos irhio kadzoaha lidzeekatakapidzodee hamoli ikoami. Nheette liaka tsakha likadaa Deos irhio Ihiehe likaitepiali lirhio. Nheette rhoaha Ana karo ttoa roaka liinai ima tsoodalika ttoa roenipe. Neeni roako lirhio Ihiehe roiniri:

— Pedaliaphaakeenawatsa Ihiehe weenipe neeniwatsa nodeeka-ni Waminali iipana-likolhe lideenhikarowatsa neerhe kadzodaliwetsa.

²³ Nheette liako rolhio:

— Matsiatsa, pidzeekata kadzoaha piomakapidzo, piema ttoena atee haamaaka liiraka, pedaliadaphaakeenawatsa-ni neeniwatsa Deos ikadaaka pidzeekataka kadzoaha pikaitekapidzopia lirhio. Neeni karo ttoa roaka liinai, roenipe iapidza.

Ana rodeeka roenipe rokadaakaro-ni lideenhikaro Deos iipana-likolhe

²⁴ Nheette pedaliakadanakoena lhiehe roenipe liokakawa tseenakha lhinaanaa naakarowa Siló-likolhe nheette nadeeka lhiehe ienipetti Samoel liemakaro Deos iipana-likolhe. Nheette nadee tsakha aapana heema ienipe irhiokada madalida hamoli namhaitakaro-ni Deos irhio, nheette nadee tsakha matsokape-dzodali^b nheette haikothe ianaa liaroda-liko nadzeekatanda iitsiri iiyami iyo nakadaawape oferta Deos irhio.

²⁵ Nheette naakakadanakowa Siló-likolhe namhaitaka lhiehe heema ienipe Deos irhio nheette nadeeka lhiehe neenipe Samoel liikaalhe lhiehe sacerdote liipitana Eli.

²⁶ Nheette roako lirhio:

— Phia sacerdote Deos irhiodali, haapeedali nokaiteka pirhio nhoatsa nhoa pikapandapia iemaka aayaaha nottathakadanako Waminali iinai.

²⁷ Lhiawalhipia nottathaka Deos iinai likadaakaro keenipeka nhoa, nheette lidzeekata nolhio kadzoaha nottathakapidzo. Neeni nodeekeena lhiehe noenipe lideenhikaro iipana-liko kadzoaha nokaitekapidzo Deos irhio.

²⁸ Kadzoxoopa pandza nokadaakeena lhiehe noenipe Deos irhio lideenhikaro kadzodaliwetsa aayaaha Waminali iipana-liko kaawhikadanako ttoa-ni Waminali idzaadaka-ni. Kadzo roako lirhio lhiehe

^b**1.24** *matsokape-dzodali* Lhiehe matsokape-dzodali waanheeka tsakha-ni yalanawinai iako-likhitte: trigo.

Eli. Neeni naaka matsiadali Deos irhio hanipatsa likadaakapoa rolhio rottathali liinai.

Ana ikadaaka matsiadali Deos irhio

2 ¹ Nheette Ana ikaiteka Deos, roako:

Phia, Nominali Mawadzakakadali,
pikattimatheniina nhoa hanipatsa,
pikheedzakota tsakha nhoa
neeni liikheette nikaaka naikaa nhaaha nhipondape
ima pikitsindatakeena nhoa
neeni kattiimaka nokaale horekanheetsa.

² Phia Nominali Mawadzakakadali,
karo pakapa apada mamatshikanaadalitsa
kadzoaha pikadzo-dzo.

Nee pakapa aphepa kaanheekadaliphaa piodza,
karo tsakha pakapa aphepa ittaitakada idaanataka
whaa
liodza lhiehe maatshiri kadzo pikadzo-dzo.

³ Phia Nominali mawadzakakadali,
nhaaha padaleperi, ipedzokape kaakoka
makadatsa,
nalhiotsa haamaaka kaakoka nhaa
mekhaapantsa.

Ima kaanheekadalika phia neeni pianhee phiome
nakaiteri,
nadzeekatali tsakha,
nheette pikadaawatsa likoadawa lhiehe
nadzeekatali.

⁴ Neeni phia ittaita ikadaa mhedzaakoka

nhaaha khedzaakoperipia
 kadzoaha mhedzaakokapidzo nhaaha
 iinoakakapewa oowi-riko
 tokomekadanako nadzaawithiapo.
 Nheette pikadaa khedzaakoka nhaaha
 medzaakoperipia.

⁵ Kadzo tsakha pidzeekataka nalhio
 nhaaha irhiokapepia hore iiñhawadatti,
 pandza nalhiotsa naaka naama ideenhikhetti
 nalhiokaro tiki iiñhawadatti.

Metsa nhaaha hiraphittakapepia mawittakai
 pandza matsia naanhiakakawa.

Nheette rhoaha iinaro meenipedaromipiatsa
 pikadaakeena rolhiokaro sete roenipewa,
 nheette rhoaha keenipedaropia hore,
 pandza pikadaaka meenipekeetsa rhoa.

⁶ Nominali mawadzakakadali,
 phiatsa ikadaa kaawhika whaa,
 phia tsakha ikadaaka maliomeka whaa.

Phiatsa ikheenaanataka koamekawalhiwatsa
 maliomeka whaa,
 nheette koamekawalhi tsakhawatsa phinikoitaka
 whaa
 maliomekali-rikhitte.

⁷ Phiatsa ikadaa kheenaaperika nhaaha apadawa,
 nheette pikadaa tsakha mheenaaperika nhaaha
 apadawa;
 piorokoitaka nhaaha apadawa
 nheette apadawa phireetaka nhaa.

⁸ Phitaka lhiehe kheenaadali^c maatshiwe-rikhitte
 pikadaakaro liema matsia,
 kathinaakaro-ni napeekoliko nhaaha
 ittalikanaattinai,
 kaakonaitekaro tsakha-ni nainai,
 kadzo pidzeekataka ima pidzaadaka lhiehe
 heekoapi
 phiome litanhida iapidza
 nheette pikadaaka liema aayaaha piomali liemaka
 neeni.

⁹ Piwapaka pirhioperi kadzodalitsa kalhekawatsa
 naanhikawa.

Metsa nhaaha maatshiperi pikadaawatsa
 napañakawa maliomekali-riko.
 Ima karotsa koaka ittaita iemaka matsia
 lianheekhe iyowaakatsa.

¹⁰ Nheette piwadzakeetakawatsa nhaaha
 phipondape,
 iomakape tsakha iemaka pikhoette,
 phia Nominali Mawadzakakadali.

Piwadzakeetakawatsa nhaa kadzoaha eeno
 iñakapidzo.

Nheette pikaitewatsa naakonaa nheraphittakaro
 nhaaha heekoapi-rikoperi.

Nheette pikadaawatsa ittalikanaattika lhiehe
 piniwananda,
 nheette pikheedzakotakawatsa-ni lhiameetakaro
 nhaa.

Kadzo rokaiteka Deos irhio rhoaha Ana.

---

^c2.8 *kheenaadali* Paleekadanako lhiehe Bíblia NTLH pakapaka nadanaka iakotti "kheenaaperi" nheette apadawa versão nakaiteka "kheenaadali".

¹¹ Ikameena lidiakawa Elkana liipana-likolhe liino iapidza Rama-likolhe, metsa lhiehe roenipe Samoel liemakeena Siló-liko lideenhikaro Deos iipana-liko likitsindatakarlo lhiehe sacerdote Eli.

Koameka nhaaha Eli ienipe

¹² Nheette nhaaha Eli ienipe maatshiperika nhaa, karotsa koadaka nalhio Deos ima mheepakaperikatsa nhaa.

^{13–14} Neeni karoka nadeenhi matsia Deos iipana-liko. Ima nanokadanakode Siló-likolhe nhaaha israelnai namhaitakaro piratti Deos irhio. Ikameenaa nhaaha Eli ienipe nhetaideeka nalhiowaawa piratti iipe, nanakhitte nhaaha namhaitawape Deos irhio, kadzo nadzeekataka yakaalhetsa liodza lhiehe Deos ikadaali nadzeekataka nhaaha sacerdotenai. Ima ikametsa nattaitapiaka nhetaka apawanape linakhitte lhiehe piratti nadenda Deos irhio namhaitakadzaamiina lhiowika. Metsa, nhaaha Eli ienipe, karo naama nadzeekataka kadzoaha nakadaakapidzo nalhio, karo tsooka naama nawapaka nhetakaro liipe namhaitakadzaamiina lhiowika, neeni kadzodalitsa napiirika aphepa Eli irhiodali liakaro littatha apawanape liipe nainai nhaaha imhaitakape piratti Deos irhio, nakadaakaro lhitaka piratti iipe natodaxoopa makaite iyo irhiokada madalhiwi limaana ayaaha, paneela makaapipe, tsoapipe-riko tsakha, namhatali neeni piratti Deos irio. Nheette napiirika lhitakaro-ni kheedza lipeedzattoa namhaitaka lhiowika.

¹⁵ Nheette lhiehe Eli irhiodali liakadanakode lioma piratti iipe nainai nhaaha imhaitakape-ni Deos irhio, liako lirhio:

— Lhiehe sacerdote lipiirika nhoa piikaalhe pikadaakaro nhitaka lirhio apawana liipe lipeedzattoa pimhaitaka lhiehe piraitti ihoika, lioma nhitaka iñaadali ttoa nodeekaro lirhio-ni.

¹⁶ Nheette lhiehe imhaitakada piraitti Deos irhio ihmakananako lhiehe kadzodali, liako lirhio:

— Pirhiotsa piwapaka ttoa atee nomhaitakawatsa phiome lhiowika, neeni-dekhaawatsa pittaita phitaka-ni kadzoaha piomakapidzo. Ima walhiotsa wadzeekataka kadzo. Nheette lhiehe Eli irhiodali ihmadanako koameka lhiepaka-ni, maatshi ihmaka, nheette liako lirhio lhiehe imhaitakada piraitti:

— Karo haapee, pirhiotsa pikadaaka nhita ima karokadaa pikadaa nhita, kadzoaha noomakapidzo, nhitawatsa piotza-ni hidzaakotti iyo.

¹⁷ Kadzo nadzeekatapiaka maatshi, nhaaha Eli ienipe, namakoadatakapoa lhiehe nadzeekatali nhaaha, imhaitakape piraitti Deos irhio. Kadzoxoopa karo neerhe Deos ikapaka nalhio lhiehe maatshidali nadzeekatali horekanheetsa.

Koameka Samoel iemaka Siló-liko

¹⁸ Nheette tsoodalikadanako ttoa lhiehe Samoel, lideenhipiaka liipana-liko lhiehe Waminali Mawadzakakadali liakadanakode lideenhi Deos ipana-liko lhietaka linaani nadzeekatanda yamakatti matsiaphai iyo liipitana liño nadzaaronaaapekhantsa nhaaha sacerdotenai.

¹⁹ Nheette rhoaha lhadoa Ana, hamoli ikoami roakadanakode roiniri iapidza Siló-liko namhaitakaro piraitti Deos irhio. Rodeeka Samoel irhio apada linaaniwa rodzeekatanda lirhio.

²⁰ Nheette Eli ittathaka nanako Deos nhaaha Elkana, lino tsakha. Liako:

"Phia Waminali, pikadaawatsa rolhio roenipewa rhoaha iinaro neemakarowatsa roinai liapoami-riko Ihiehe rokadaali pirhio". Nheette littathakadzaami nanako nadiakawa naapana-likolhe.

²¹ Nheette Waminali ikitsindataka rhoaha Ana kadzoaha Eli ittathakapidzo. Neeni likadaaphaa tseenakha rolhio madalhipa ririnaipewa nheette dzamama roitonaipewa.

Nheette Ihiehe ienipetti Samoel matsia liakawa lipeedzalhewa lideenhikadanako Waminali Deos irhio.

Eli ikaite khedzaako nalhio nhaaha lienipe

²² Nheette Ihiehe Eli, pedaliami kadanakoena-ni Ihimaka nanako nhaaha lienipe koameka nadzeekataka maatshi nalhio nhaaha israelnai nanokadanakode naikaalhe namhaitakaro piraitti Deos irhio. Nheette Ihima tsakha nanako nhaaha lienipe iinaropeka nhaa naapidza nhaaha inokapede nakitsindatakar nhaa tsoometsa liipana-noma iodza Ihiehe Deos iipana.

²³ Neeni liako nalhio nhaaha lienipe:

Hia noenipe nhimaka nakaitepeka, linako phiome Ihiehe idzeekatali maatshitsa. Koada idzeekata Ihiehe maatshidali nalhio nhaaha Deos inawikite?

²⁴ Haamaa idzeekataka phiome Ihiehe maatshidali nakaiteri inako idzeekataka.

²⁵ Hia noenipe hima matsia, aphepa imatadakadaa aphepa irhio, Waminali ittaithenitsa ikitsindataka-ni limatsiatakaroni iodza Ihiehe limatadali. Metsa aphepa imatadakadaa Deos irhio karotsa koaka ittaita ikitsindataka-ni iodza. Kadzo Eli ikaiteka

nhaaha lienipe. Metsa namakoadataka Ihiehe iakotti nhaniri ikaiteri nalhio. Kadzoxoopa Waminali Mawadzakakadali ikadaaka neemaka kadzoaha naamakapidzo ima lioma likadaaka maliomeka nhaa namaatsikanaa iikheette.

²⁶Nheette Ihiehe, ienipetti Samoel litawiňakawa matsia Waminali Mawadzakakadali irhio, nalhio tsakha nhaaha nawiki, neeni napedzoka hanipatsa-ni.

Deos ipiirika aphepa lirhiodali likaitero Eli irhio koamekawatsa lidzeenaka lienipe iapidza

^{27–28}Nheette apawali heekoapi Deos ipiirika aphepa tsianli^d liniwananda liikaalhe Ihiehe Eli likaitekaro lirhio Deos ikoekatoni. Neeni liako Eli irhio:

— Waminali ipiirika nhoa aayaaha piikaalhe nokaitekaro pirhio likoekatoni, kadzoaha: "Pianheentsa koamepiaka khedzaako liňhaataka nakapa lianheekhe nhaaha piwherinaipemi Levi idakeenai nheraphittakadanako Egito-liko naapidza phiome nhaaha wakitsienaaape israelnai. Liňhaata nakapa koameka liniwanaka nhaaha piwherinaipemi idakeenai nanakhitte phiome nhaaha israelnai nadeenhikaro liipana-liko namhaitakaro piraitti namhaitakaroda-nako nhaaha piraitti nadeenipe nhaaha nawiki lirhio. Nheette namhaitakaro tsakha lirhio Ihiehe haiko iikai pomenidali. Nheette Deos hieneeta tsakha nhaa nheetakaro nanakoa Ihiehe yamakatti lidzaaronaaapekhantsa nadeenhikadanako liipana-liko Ihiehe Waminali Mawadzakakadali.

---

^d2.27-28 *tsianli* NTLH-liko oo padawa versão-liko paaketa nadanaka profeta liapowami-riko Ihiehe tsianli. Kadzoxoopa idzeeneetakaita Deos iako, metsa karoka Bíblia ikaite koaka liipitana.

Nheette lipiiri tsakha nokaitekaro pirhio linako Ihiehe lipiiriri idzeekataka aayaaha liipana-liko, ittaitakaro hitaka iiñhawa linakhitte Ihiehe piraitti iipe namhaitawape Waminali irhio.

²⁹ Metsa ianheeka iodzatsa, ikemaka Ihiehe liipe nanakhite nhaaha piraitti namhaitawape lirhio. Nheette phia Eli, karo neerheka Waminali ikapaka phia, ima likapaka pipedzophaaka nhaaha pienipe liodza, nheette pikadaatsaka nakeepetaakakawa liyo Ihiehe naiñhali phiome liipe nanakhitte nhaaha piraitti linawikite israelnai ideenipe lirhio.

³⁰ Kadzodali iikhette Waminali, wadiote whaa israelnai lipiiri nhoa nokaitekaro pirhio. Haapeedali liniwanakapia nhaaha piwherinaipemi naapidza nhaaha nadakeenai nadeenhikaro liipana-liko kadzodalitsa. Metsa pandza, karoetsa lioma likadaaka ipieta ideenhika lirhio. Ikametsa lioma nadeenhikaro lirhio nhaaha ipedzokape idzeekataka matsia lirhio, neeniwatsa lidzeekataka tsakha matsia nalhio, nheette nhaaha imakoadatakapen-i limakoadata tsakhawatsa nhaa.

³¹ Kadzoxoopa kheedzawatsa linoka Ihiehe heekoapi likadaakaro maliomeka nhaaha pienipe nhaa tsakha nhaaha neenipe piome nhaaha pikitsienape, maliomekarowatsa nhaa lipeedza ttoa pedaliapeka nhaa. Nheette nanakhitte karoetsawatsa pakapa aphepa ideenhikada Deos iipana-liko.

³² Neeniwatsa likitsindatakanako nhaaha israelnai karowatsa kheenaa likapaka irhio, kametsawatsa iinonaaka iemaka nheetewatsa phiome nhaaha iipaneetta maatshiwatsa nadzeenaka karowatsa koaka inakhitte ittaita iemaka aayaaha heekoapi-

riko. Ima lipeedzattoawatsa pedaliaka nhaa maliomekawatsa nhaa phiome.

³³ Neeni Deos ikadaawatsa dzoomheka apadapeneetsa nanakhitte nhaaha pidakeenai lideenhikarowatsa liipana-liko. Metsa mathikawatsani, neeni karowatsa kattima liemaka, nheette phiome paana pidakeenai, Deos ikadaawatsa apaana inoaka nhaa maatshi-riko ienipettikadanako ttoa nhaa.

³⁴ Nheette nhaaha dzamhepa pienipe Ofini nheette Fineya maliomekawatsa nhaa apawali-nakotsa heekoapi pianheekaro haapeedalika Ihiehe Deos ikaiteri pirhio.

³⁵ Nheette naapoami-riko Deos iomakawatsa aphepa sacerdote idzeekatakada kadzoaha liomakapidzo lideenhikaro liipana-liko. Nheette Ihiehe liniwananda likadaawatsa lirhio manope lidakeenaiwa. Nheette lidakeenai inakhittedaliwatsa ikitsindataka kadzodalitsa Ihiehe walidali ttalikanaattiwape liniwanawada.

³⁶ Neenikadaawatsa aphepapenaa pidakeenai inakhitteperi karoperi maliomeka, kheenaperikawatsa nhaa, nalhiotsawatsa naaka nakoanhaaka lirhio Ihiehe ttalikanaattiwape Deos ikadaaliwatsa nattalikanaaka nhaaha israelnai, nattathakaro liinai kaiwi-rikotsa likadaakaro nalhio tsootsa diñeero, tsootsa iiñhawadatti tsakha, likadaakaro tsakha nalhio naakaro nakitsindata nhaaha sacerdotenai Deos iipana-liko nattaitakaro naiñhaka koakatsa naamali naiñhawa. Kadzowatsa nadzeenaka maatshi nhaaha pidakeenai, phia tsakha piipaneetta iapidza kadzoaha Deos ikaitekapidzo." Kadzo Likaiteka Ihiehe tsianli Deos ipiirinda liikaalhe Ihiehe Eli lidzeeneetakaro lirhio Ihiehe iakotti.

Kaakoka Waminali liapidza liehe Samoel

3 ¹⁻² Nheette Samoel lideenhikadanako likitsindataka Eli Waminali Mawadzakakadali iipana-liko, Ihiehe Eli pedaliakeena-ni neeni mathiraakeetsa-ni^e karoetsa likapaka matsia. Nheette Ihiawalhipia karoetsa nhemaka kaakoka Waminali nalhio, karo nataponi-riko kani, ne tsakha Ihikadaka nhemaka kaakoka-ni. Metsa apawali heekoapi, Eli irhoakadanako limaaka Waminali iipana-liko.

³ limaatsakha neerhe Ihiehe Samoel tsoometsa liodza Ihiehe nakadaali neeni Deos ikaaxani. Nheette, lipeedzattoa dzaalimeka Ihiehe kamarai Deos iipana-likodali,

⁴ Neeni Waminali iwanaka Ihiehe Samoel, liako lirhio:
— Samoel, Samoel!

Nheette Ihiepaka-ni, liako:
— Paatsa nhoeh!

⁵ Nheette Ihiekokawa kheedza Eli iikaalhe, liako lirhio:
— Paatsa nhoeh, phaada piwanaka nhoa?

Nheette Eli iako lirhio:
— Karotsa nowanhenika phia, warha pidia pirhoawa.

Nheette Samoel idiaka irhoawa.

⁶ Nheette Waminali ipieta tseenakha iwanaka-ni, liako lirhio:
— Samoel! Samoel!

Nheette kheedza Samoel hinikokawa liakaro tseenakha lideerhe Ihiehe Eli.
Nheette liako lirhio:

^e3.1-2 *mathiraakeetsa-ni* Karokeetsa matsia likapaka ima pedaliamikeena-ni.

— Paatsa nhoehe! Kaphaa piwanaka nhoa?

Nheette Eli iako lirhio:

— Karotsa nowanhenika phia, ienipetti. Warha pidiawa pimaakaro.

⁷ Ima liawaadakamitha Elika iwanaderi-ni, ima karoka ttoa koamekawalhika Ihimaka kaakoka Waminali lirhio.

⁸ Nheette lipieta Ihima Waminali iwanaka-ni madaliwalixoopeena. Neeni kheedza Ihinikoka lirhoakarodali-khitte liakaro tseenakha Eli ideerhe. Liako lirhio:

— Paatsa nhoehe nhimaka piwanaka nhoa. Neeni Ihadianako Eli iokeeta ianhee Deoska iwanali Ihiehe ienipetti Samoel.

⁹ Neeni Eli iako lirhio:

— Warha pidia pimaa tseenakha, phimakadaa aphepa iwanaka tseenakha phia, pikaitewatsa lirhio, "Paatsa nhoehe Nominali, pikait pirhiodali irhio koaka piomali pikaiteka." Kadzo Eli iako lirhio. Nheette Samoel idiaka imaa lirhoakaroda-liko.

¹⁰ Nheette Waminali ipieta tseenakha iwanaka-ni kadzoaha liwanakapidzode-ni, liako lirhio:

Samoel, Samoel. Nheette Samoel hiepaka-ni, liako:

— Paatsa nhoehe! Pikaite nhima, nhoa pirhiodali!

¹¹ Nheette liako Samoel irhio:

— Nokadaawatsa apada maatshidali hiwaka nanako nhaaha israelnai. Nheette phiomewatsa nhaaha himakape linako nawhiokawatsawa.

¹² Nokadaakeenawatsa limottokawa nanako phiome Ihiehe nokaitepiali Eli irhio naapidza nhaaha lienipe. Karo nomawadakaka liodza Ihiehe nokaiteri atee limottoka phiome kadzoaha nokaitekapidzo nalhio.

¹³ Nheette nokaitepia tsakha lirhio nokadaakawatsa nheraphittaka phiome nhaaha lienipe ima nhepondatata nhoa horekanheetsa. Kadzowatsa nodzeekataka lirhio ima lianheeka iodzatsa nadzeekatali maatshi nhaaha lienipe, metsa karoka likaite nalhio khedzaako namakakaro Ihiehe maatshidali nadzeekatanda.

¹⁴ Liikheette nokaiteka iakotti khedzaakodali iyo Eli irhio, liikheette Ihiehe namaatshikanaa nadzeekatanda nhaaha lienipe. Karowatsa koamekawalhika nomatsiataka noinaiwa nhaa, atee nadeekadaamitha piraitti namhaitakaro nolhio-ni, oo apadawaphaa oferta tsakha nopeekokaromitha naadza namaatshikanaa, karoetsawatsa koadaka nolhio-ni. Kadzo Samoel himaka kaakoka Deos lirhio.

Samoel ikaite lirhio Ihiehe Eli koameka kaakoka Deos lirhio

¹⁵ Nheette theewadzolhe Samoel ikawhikawa deepi ttoa Ihinikokawa liakaro limheeta Deos iipana-noma. Nheette karo littaita likaiteka Eli irhio koameka Deos iako ima liwhiokawa.

— Metsa Eli iwanaka-ni, liako lirhio:

— Ienipetti, Samoel, pinoaha!

Nheette Samoel hiepa-ni, liako lirhio:

— Paatsa nhoehe.

¹⁷ Nheette Eli iako lirhio:

— Koaka Deos ikaiteri pirhio? Karo nooma pidawaka noodza koaka likaiteri pirhio. Ima Deos ikadaawatsa phiraphittaka karokadaa pikaito nolhio phiome Ihiehe likaiteri pirhio.

¹⁸ Neeni Samoel ikaite lirhio phiome kadzoaha Deos ikaitekapidzo lirhio. Karo lidawaka apada iakotti liodza. Nheette Eli iako lirhio:

— Lhiakatsa Waminali Mawadzakakadali Ihianheeniina matsia phiome koaka liomali lidzeekataka. Kametsa Eli hiepaka-ni.

¹⁹ Nheette Samoel litawiñaka matsia. Neeni phiome koakatsa likaiteri nalhio nhaaha nawikinai limottokawa kadzoaha likaitekapidzo ima liinaikatsa Deos.

^{20–21} Liikheette phiome nhaaha israelnai poawalheperi, nheette pokalheperi tsakha iemakape hiipai Dan-riko atee Berseba-likolhe, nakeeta naanhee haapeedalika lhiatsa aphepa Waminali irhiodali likadaanda lidzeneetakaro nalhio liako. Nheette kadzodalitsa kaakoka Waminali Mawadzakakadali, liinai lhiehe Samoel Siló-liko. Neeni phiome nhaaha israelnai nheepaka lhiehe likaiteri.

Filisteo idzeekata oowi Israel ikhoette

4 Kadzoxoopa phiome nhaaha israelnai napedzoka nhemaka lhiehe Samoel ikaiteri, nheette likaitekadanako apada iakotti nhemaka lirhio phiome.

¹ Lhiadaa heekoapi filisteonai iakawa nadzeekatakaro oowi nakhoette. Nheette nhaaha israelnai nadzeekata naapanaitapewa aayaaha Ebeneeze-liko. Nheette nhaaha Filisteonai nawaketaakaka tsakhawa aayaaha Afeka-liko (peemhettetsa nalhio hidzapada-nako).

² Nhaaha filisteonai namatsiataakakawa naakaro nadzeekata oowi israelnai ikhoette. Nheette filisteonai inoaka nanakhitte, aayaaha nainoakakaroaphi-riko koatro mil tshoraaranai.

³ Nheette nhaaha, israelnai, dzoomheperi naadza, nhaaha filisteonai, nadiakadanako naakawa naapanaita-likolhe. Nheette naapidzawanai ittatha nhaa, naako nalhio:

— Koada pandza Waminali Deos ikadaa filisteonai hiamaka whaa? Warha ia hita Siló-likhitte Ihiehe Deos ikaaxani owiro iyodali ideekaro-ni liemakaro wainai lidzomhetakaro whaa whepondape iodza.

⁴ Neeni napiirika apadapenaa aatsianai naakaro nheta Siló-likhitte Ihiehe likaaxani owiro iyodali, Ihiehe Waminali khedzaakodali phiome iodza, Ihiehe kaaxa irhioka liipananaa-nako nhenaaphiami nhaaha dzamada anjonai neepitana kerobimnai. Kadzo nadzeekataka ima naanheeka Deos ikanania iemaka napekoliko nhaaha kerobimnai hinaaphiami. Nheette nadeekadanako Ihiehe Deos ikaaxani Siló-likhitte nhaaha dzamhepa Eli ienipe Ofini, Fineya tsakha naaka liinai.

⁵ Naakakadanakowa nhaaha ideekape Ihiehe Deos ikaaxani aayaaha neemali neerhe nhaaha israelnai itshoraaninai, nheemathaka khedzaako. Nheette kananika Ihiehe hiipai nawanakadanako khedzaako.

⁶ Nheette nhaaha filisteonai nhemakadanako nawanaka, naako:

— Hima nawanaka naapanaita-lihitte nhaaha hebreonai^f. Koameka pandza nhaa? Nheette nhemaka, kattiimaka nhaaha israelnai nadeekapoa Ihiehe Deos ikaaxani liemakaro nainai.

⁷ Neeni nhaaha filisteonai nawhietaakakawa nheette naako nalhiowaaka:

^f4.6 Hebreonai, kadzo filisteonai ianheeka neepitana, nhaakadanatsa israelnai.

— Pandza-dekha nadiotenai iokaka naikaalhe nakitsindatakar nhaa. Koamewatsa dzoomheka whaa naadza? Ima karopia ttoa wakapa Ihiehe kadzodali.

⁸ Pandzadekhaa karotsa koaka ittaita idzomhetaka whaa naadza nhaaha nadiotenai kaanheekheperi nhaaha israelnai. Nhaatsa ikadaapiali nheraphittaka maatshidali iyo phiome nhaaha Egito-likoperi.

⁹ Nheette nhaaha paana filisteonai naako nalhio, nhaaha nakitsienape iwhiokapewa:

— Mawhietaakatsawa! Warha wawainoaka naapidza nhaaha hebreonai karokarowatsa nhaamaka whaa, ima wakadaakadaa nhaamaka whaa nheette nakadaakawatsa nalhioperika whaa wadeenhikaro nalhio kadzoaha wakadaakapidzopia nadeenhika walhio. Neeni warha, pomenaka hia waakaro wadzeekata oowi nakhoette phiome hidzaakotti iyo.

¹⁰ Nheette naakawa nhaaha filisteonai nadzeekatakaro oowi nakhoette nhaaha israelnai. Nheette filisteonai hiama nhaaha israelnai. Neeni nhaaha israelnai dzoomheperitsa naadza nhaaha filisteonai napitoka naapidzawa naapanaitaperikolhe. Lhiadaapia heekoapi filisteonai iinoaka trinta mil nanakhitte nhaaha israelnai itshoraani.

¹¹ Nheette nhaaha dzamhepa Eli ienipe Ofini, Fineya tsakha, maliome tsakha nhaa nainai. Nheette nhaaha filisteonai nadeeka israelnai iodza Ihiehe Deos ikaaxani nadzakale-rikolhe.

Koameka maliomeka Ihiehe Eli

¹² Nheette Ihiehe apaita tsianli Benjamim idakeenai-nakhittedali Ihiekokawa oowi-rikhitte liakaro Silo-

likolhe Ihiadaatsa heekoapi. Nheette liokakadanako Siló likolhe, litsawaka Ihiehe linaani linakodali, nheette lipeeko hiipai Ihiwida-nako iinonaakapoa-ni. Neeni likaite nalhio phiome, koameka nadzeenaka nhaha israelnai, neeni nakeñoeta nhemathaka horedali.

¹³ Neenikadantsa liowhaa liwapa Ihiehe Eli, liowhaakaroda-nako inipo inomapi-riko, Ihitakapoa likaalewa linako Ihiehe Deos ikaaxani. Nheette liokadakanako likaite nalhio phiome, Ihiehe ipitokada oowi iodza, koameka nadzeenaka oowi-riko. Hanipatsa nawhietaakakawa nhaaha Siló-likoperi nheette nakeñoetaka naidza khedzaako.

¹⁴⁻¹⁵ Nheette Ihiehe sacerdote Eli lirhiokeena noventa e oito hamoli, neeni mathikeetsa-ni karo tsooka likapaka. Neeni Ihimakadanako nawaneetaakakawa, littatha Ihimawa nainai koawadaka nawaneetaakakawa. Nheette Ihiehe tsianli liaka kheedza Eli iikaalhe likaitekaro lirhio phiome koameka nadzeenaka oowi-riko.

¹⁶ Neeni liako Eli irhio:

— Oopi whepondape hiameetaka whaa, nhoatsa apada dzoomhedali naadza, nheette nopitokawa oowi-rikhitte oopika heekoapitsa. Nhoekoka kheedza nottaitakaro nookakawa aayaaha. Nheette Eli iako lirhio:

— Pikaite nolhio phiome koameka idzeenaka.

¹⁷ Nheette likaite lirhio:

— Oopi napitowa nhaaha israelnai ima whepondape filisteonai hiamaka whaa. Nheette nhaaha filisteonai nainoaka hore nanakhitte nhaaha wakitsienaaape nheette nainoa tsakha nhaaha dzamhepa pienipe Ofini, Fineya tsakha. Nheette nhaaha filisteonai nadeeka waadza Ihiehe Deos ikaaxani.

¹⁸ Nheette Eli himakadanako filisteonai ideeka lhiehe Deos ikaaxani, ikametsa lhiwaka littamalhewa liowhaakaroda-nakhitte tsoometsa liodza lhiehe koraara inomawa. Nheette pedaliaka lhiehe Eli, makadali tsakha-ni neeni lhiwakakadanakowa nheette mhatsameka linooro, ikametsa maliomeka-ni.

Metsa naapidzawalipiaka-ni nhaaha israelnai koarenta hamoli.

Maliome tsakha Fineya iino

¹⁹ Nheette rhoaha Eli iiriino, Fineyami-koiri iino hanipakeetsa roxada wadeepetsa medzenika lhiehe roenipe. Neeni rhimakadanako filisteonai ideeka lhiehe Deos ikaaxani, rhima tsakha maliomeka roiniri, maliome tsakha roñhaweri, ikametsa likeñoetaka kaiwika roanhee lhiehe roenipe rowawa-liko, neeni medzenika-ni.

²⁰ Nheette kaiwika roanhee lhiehe roenipe wadeepe maliomeka rhoa, neeni nhaaha iinapeda ikitsindatakapo rhoa naako rolhio:

— Mainonaakatsa phia, oopiina medzeni piodza pienipe tsianlida. Metsa karoetsa koadaka rolhio-ni ikametsa maakotsa rhoa.

²¹ Nheette rokadaaka liipitanawa lkabode. Kadzoxoopa liipitana, oopi liawa israelnai iodza lhiehe Deos ikanania. Kadzo rokadaaka roenipe iipitanawa nadekapoia israelnai iodza lhiehe Deos ikaaxani, maliomekapoia roñhawerimi-koiri, nheette roinirimi-koiri tsakha.

²² Neeni roako nalhio:

— Oopi liaka waadza lhiehe Wadiote ikanania, whaa israelnai ima nhaaha whepondape nadeka waadza lhiehe Deos ikaaxani.

Waminali ikaaxani iemaka Filisteonai hipaite-riko

5 ¹Nheette nhaaha filisteonai nadiakadanako Ebenezer-rikhitte, lhiehe nadzeekatali neeni oowi, nadeeka lhiehe Waminali ikaaxani nadzakale-rikolhe liipitana Asdode.

² Neeni naaka nakadaa liema liipana-likolhe lhiehe nadiote⁹ liipitana Dagom. Tsoometsa lhinaaphiami iodza.

³ Nheette theewadzolhe, naakadanakowa nhaaha Asdode-rikoperi naidoloni iipana-likolhe nakapakaro Deos ikaaxani, neeni nakapaka lhiehe naidoloni hinaaphiami Dagom lhiwaka lirhoawa liekoa iyo hiiparikolhe, Deo ikaaxani ipeedzalhe. Nheette kheedza nhireetaka tseenakha nadiote hinaaphiami iema liemakaromi.

⁴ Nheette theewadzolhe naakanakapa, lhiehe nadiote hinaaphiami lhiwaka tseenakha lirhoawa lipeedzalhe lhiehe Waminali ikaaxani. Neeni lhiwakadanakowa lhiehe nadiote hinaaphiami dalhemeka lhiwida, likaapi tsakha dzameemape nheette lhiwaka tsoometsa liodza lhiehe lipananomaita, ikametsa karoli dalhemeka lhiehe lidakina.

⁵ Kadzoxoopa lhiawalhiitsa atee pantshette, phiome nhaaha ideenhikape liipana-liko lhiehe naidoloni Dagom, nhaaha iakape neerhe nheewakadanako liemali-neeni Adosde-riko, karo nattaita naphoaka liwawa-liko lhiehe Dagom iipana, aayaaha lhiwakaromi lirhoawa.

⁹**5.2** filisteonai idiote liipitana Dagom, ikatsa lhiaka apada waanheeri idoloka.

⁶ Nheette Waminali Mawadzakakadali ikeñoetaka Ihiraphitteetaka hore nhaaha Asdode-rikoperi, naapidza phiome nhaaha nawiki iemakape tsoometsa nadzakale iodza; kopiñhai imottoka nanako horedali.

⁷ Nheette nakapakadanako Ihiehe kadzodali,karo naanhee koawadaka kadzo nadzeenaka, neeni naako nalhiowaaka:

— Karo matsia wakadaaka ttoa liemaka wainai Ihiehe, nadiote ikaaxani owiro iyodali ima hore israelnai idiote hiraphitteetaka whaa, Ihia tsakha Ihiehe wadiote Dagom.

⁸ Nheette napiirika nhaaha nalhioperi naakaro nawanaka nhaaha cinko ttalikanaattinai iwapakape nhaaha filisteonai nanokaro nawakeetaakakawa nainai nakaitekaro nhema koameka nadzeekataka lirhio Ihiehe Deos ikaaxani nhetanda naadza nhaaha israelnai.

Nheette nawakeetaakakadzaamiwa nhaaha ttalikanaattinai naako nalhio:

— Matsiaphaa warha ideeka-ni,Gaati-rikolhe apakoa dzakalee, nheette liphonttewatsa ideeka tseenakha-ni apakoa-likolhe, lidzeenakarowatsa wadzakale ikoami whaa filisteonai. Kadzo nattalikanaanai iako nalhio.

Nheette kheedza nadeeka-ni Gate-rikolhe.

⁹ Nheette nadeekadzaami Gate-rikolhe Ihiehe Waminali ikaaxani ikameena likadaa tsakha kopiñhai imottoka nanako phiome nhaaha iemakape neerhe, pedaliape, ienipettipe, kaakonaaperi, nalhioperi tsakha. Kadzo Deos hiraphitteetaka nhaa, neeni nawhioka hanipatsa.

¹⁰ Liikhette nadeka tseenakha lhiehe Deos ikaaxani apakoa dzakalee-rikolhe liipitana Ekrom, metsa nhaaha Ekrom-rikoperi nakapakadanako liokaka naikaalhe, neeni nawhiokawa, nheemathaka khedzaako. Naako:

— Nadeeka walhio israelnai idiote ikaaxani liinoakaro tsakha phiome whaa.

¹¹ Neeni napiirika apadawa naakaro nawanaka phiome nhaaha nattalikanaanai nawakeetaakakaro nainai. Nheette naako nalhio:

— Matsiaphaa idietaka waadzawa lhiehe Deos ikaaxani hitanda naadza nhaaha israelnai, idieti-ni lhipaite-rikolhe liemakaro neerhe, maliomedawatsa whaa naapidza phiome nhaaha wakitsienaaape. Kadzo nakaiteka nattalikanaanai irhio ima phiome nhaaha iemakape neerhe nawhietaakakawa maliomekapoa naadza nhaaha nakitsienaaape, Deos hiraphitteetakapoa tsakha nhaa hanipatsa

¹² Neeni nhaaha karoperi maliomeka kopiñhai hipanipe nheraphittaka, liikheette nheemathaka khedzaako naamakapoa nhemami iokakawa atee eeno-likolhe.

Filisteonai idietaka Waminali ikaaxani owiro-iyodali

6 ¹ Lhiehe Deos ikaaxani liemapiaka sete keeri nainai nhepaite-riko nhaaha filisteonai.

² Liikheette nhaaha filisteonai nawana phiome nhaaha iwapakape nadiotenai iipana, inoparotakape tsakha nattathakaro nhemawa nainai linako lhiehe Deos ikaaxani. Naako:

— Koame wadzeekataka lirhio lhiehe nadiote ikaaxani? Ikaite whema koame ianhee wadzeekataka

wadietakaro Ihipaite-nakolhe nadiote ikaaxani aayaaha waapiali wheta nheette-ni.

³ Nheette naako nalhio nhaaha nawiki:

— Idietakadanakowatsa Ihiehe nadiote ikaaxani, madietatsawatsa-ni kadzokheetsa, ima oopi imattadaka lirhio Ihiehe israelnai idiote, liikheette irhiotsawatsa ipiirika likaaxani iinai apada oferta lirhio. Neeniwatsa likadaaka matsuaka hia liodza Ihiehe maatshidali hipali hia. Nheette ianhee tsakhawatsa liikheetteka hitakapoa likaaxani naadza nhaaha israelnai Ihiraphiteetaka hia. Kadzo naako nalhio nhaaha nawiki.

⁴⁻⁵ Nheette nhaaha nawiki napieta nattatha nhemawa, naako:

— Koakawatsa wapiirika?

Nheette naako nhaaha iwapakape nadiotenai iipana, nhaa tsakha nhaaha inoparotakape:

— Wheraphittaka kopiñhai iyo nheette wheraphitta tsakha nanokapoa whepaite-riko nhaaha hiiri horedali Deos ipiirinipe waikaalhe namaatshikeetakaro phio me whaa filisteonai naapidza nhaaha wattalikanaanai. Neeni iomakadaawatsa haamaka Ihiraphitteetaka hia, whaa tsakha, nhaa tsakha nhaaha wattalikanaanai, Ihia tsakha Ihiehe wadiote Dagom, irhiotsawatsa idzeekataka cinkoda kopiñhai hinaaphiami owirodape nheette cinkoda hiiri hinaaphiami owirodape tsakha, ipiirkaro israelnai idiote irhio ikattiimatakaro-ni. Ima walhioka cinko wattalikanaanai hiraphittakape pakoaka waapidza, neeni naikheette waikheette tsakha walhiotsawatsa wapiirika oferta cinko nhenaaphiami nhaaha kopiñhai, hiiri tsakha.

⁶ Idzeekatawatsa kadzoaha wakaitekapidzo, meematsa likhoette Ihiehe israelnai idiote ima

kadzopiatса nadzeekataka lirhio nhaaha Egitonai, nattalikanaa iapidza, neemapia likhoette lhiehe israelnai idiote, karopia naama nakadaaka israelnai imotto Egito-likhitte, neeni lhraphitteetaka nhaa hanipatsa atee nakadaaka israelnai iakawa.

⁷ Pandza warha idzeekata apa karoça waliyali, nheette iparaa lirowa nanako nhaaha heema karoperipia ttoa hiraaka karoça, nheette nhaaha neenipe tsoonepe ttoa iaka ikadaa nhaa koraara-liko.

⁸ Nheette liphontte, hipa lhiehe Naminali Deos ikaaxani nheette iorokoita-ni lirikoda lhiehe karroça nheette iorokoita tsakha lhiehe apada kaaxa naaroda nhaaha hiiri hinaaphiami nheette nhaaha kopiñhai hinaaphiami tsakha ipiiriwape Deos irhio. Nheette ikadaa heema ideeka nhaa inipo-liko naakaro nhaawaakatsa nadеeka lhiehe nadiote ikaaxani.

⁹ Nheette iwapa ikapa koameka nadzeekataka nhaaha heema, oo nadеekawatsa madzakani-ni Bete-Semes-rikolhe lhiehe Deos ikaaxani oo nheenakawatsa inipo iodza. Naakadaawatsa naikaalhe nhaaha israelnai, neeniwatsa waanhee haapeedali nadioteka ikadaali linoka waikaalhe phiome lhiehe maatshidali imaatshikeetali whaa. Metsa karokadaawatsa kadzo-ni nheette waanhee tsakhawatsa karokatsa lhiaka ipiirika lhiehe maatshidali. Nheette waanheekawatsa linako inokadakatsa-ni karodalitsa koaka ipiirika. Kadzo naako nalhio nhaaha nawiki ittathakape nhemawa nainai.

Deos ikaaxani liokakawa nadzakale-rikolhe nhaaha israelnai liipitana Bete-Semes

¹⁰ Nheette nhaaha filisteonai nadzeekata kadzoaha nakaitekapidzo nalhio nhaaha iwapakape naidolini iipana, nhaa tsakha nhaaha inoparotape. Nhepa dzamana heema natawiñanipe keenipeperi nheette naparaa nanako lhiehe karroça nheraakaro-ni. Nheette nhaaha heema ienipe naaka nakadaa nhaa koraara-liko.

¹¹ Liphontte nheneetaka lhiehe Waminali Deos ikaaxani karroça-liko liinai lhiehe apada kaaxa napiirikaroda nhaaha hiiri hinaaphiami, kopiñhai hinaaphiami tsakha owiro iyoperi nadzeekata.

¹² Nheette nhaaha heema naakawa madzakani dzakalee Bete-Semes-rikolhe, naidzakadaanatsa neenipe iikheette metsa karo tsooka nheenaka liodza lhiehe inipo. Nheette nhaaha cinkoda filisteonai ittalikanaanai naaka liphontte lhiehe karroça, naakakawa atee lhinaana iokali neeni lhiehe dzakalee Bete-Semes.

¹³ Nheette nhaaha nawiki Bete-Semes-rikoperi naniwaka napania trigo iinaka hidzapa ipekoliko. Kheedzanatsa nheniko neema nakapa lhiehe Deos ikaaxani owiro iyodali nheette kattiima nakaale.

¹⁴ Nheette lhiehe karroça nheranda nhaaha heema liokakawa atee lipaniaphi-rikolhe lhiehe Josoé Bete-Semes-rikodali, nheette lioka liema tsoometsa liodza lhiehe hiipada makadali pakapali neerhe. Nheette nhaaha iemakape neerhe natakhaaka dalhe-dalheme lhiehe karroça nawakaxoopa ttidzee nheette namhaitaka nhaaha heema Waminali Deos irhio.

¹⁵ Nheette nhaaha Levi idakeenai iemakape Bete-Semes-riko naaka nheta Ihiehe Deos ikaaxani Ihia tsakha Ihiehe nhenaaphiami iaroda nhaaha kopiñhai, hiiri tsakha napiirinipe nhaaha filisteonai. Nheette nakadaa nhaa linako Ihiehe hiipada makadali. Nheette Ihiadaa heekoapi nhaaha nawiki Bete-Semes-rikoperi namhaitaphaa apadapenaa piraitti Dio irhio.

¹⁶ Nheette nhaaha cinkoda filisteonai ittalikanaanai nakapakadzaami Ihiehe kadzodali, Ihiadaatsa heekoapi nadiakawa nadzakale Ekron-rikolhe.

¹⁷⁻¹⁸ Metsa nhaaha cinkoda kopiñhai hinaaphiami owiro iyoperi napiirinipe naikheette nhaaha cinko filisteonai italikanaanai, nhaa tsakha nhaaha hiiri hinaaphia owiro iyoperi napiirinipe naikheette nhaaha cinko nadzakale nhaaha filisteonai napiirika nhaa nakawiñaxoopa Deos irhio namatshikanaa nhaaha cinko ttalikanaattinai naapidza nhaaha nanawikite iemakape aayaaha cinko dzakalee-rikolhe neepitana Asdote, Gaza, Askelom, Gate, nheette Ekrom tsakha, naapidza tsakha nhaaha nadalhipaperi tsakha. Nheette Ihiehe hiipada makadali nakadaali inako Ihiehe Deos ikaaxani neenika ttoa-ni lipaniaphi-riko Ihiehe Bete-Semes-rikodali liipitana Josoé.

Nhaaha israelnai naaka nhewa Deos ikaaxani nadzakale-riko Kiriati-Jearim

¹⁹ Nheette apawali heekoapi nhaaha aatsianai Bete-Semes-rikoperi naaka namheéta Ihiehe Deos ikaaxani nakapakaro koaka pakapali liwawa-liko. Neeni Deos iinoaka nhaa setenta aatsianai namanopeka nhaaha imheétakape Ihiehe likaaxani owiro iyodali. Nheette nhaaha nakitsienaaape

naidzaka hore Deos ikadaakapoa maliomeka nhaaha apadapenaa nakitsienaaape.

²⁰ Nheette kaakoka naapidzawaaka nhaaha Bete-Semes-rikoperi, naako:

— Karotsa koaka ittaita itsoometaka Ihiehe Waminali ima matsiadalka-ni, hieneetaakakada liodza phiome Ihiehe maatshidali. Neeni matsiaphaa wapiirika likaaxani owiro iyoda naikaalhe nhaaha apadawa wakitsienaaape iemakape apakoa dzakale-rikolhe.

Nheette kalherhewatsa wapiirika liawa? Kadzo kaakopedaka nhaa naanheekaro kalherhekawatsa naaka nakadaa Ihiehe Deos ikaaxani.

²¹ Nheette napiirika apadapenaa aatsianai naikaalhe nhaaha israelnai iemakape Kiriate-Jearim-riko, nadzeeneetakaro walhio nakoekatoni, naako:

— Oopiina filisteonai idietaka walhio wadzakale-rikolhe Ihiehe Waminali ikaaxani neeni irhiotsa inoka hita waadza-ni liemakaro iinai idzakale-riko.

7 ¹ Nheette nanoka nhaaha aatsianai Kiriate-Jearim-rikhitteperi nadEEKARO Ihiehe Deos ikaaxani, nheette nadEEKA-ni nadzakale-rikolhe, nheette nakadaa liemaka liipana-liko Ihiehe Abinadabe, iemakada aapana hidzapa-nako. Nheette naniwanaka Deos irhio apada Abinadabe ienipe liipitana Eleazar liwapakaro Ihiehe Waminali ikaaxani.

² Nheette Ihiehe Waminali ikaaxani liemaka dzakalee Kiriate-Jearim-riko dorome wadeepe vinte hamolika liemaka neerhe. Nheette lhiawalhipia phiome nhaaha israelnai nattathaka Waminali iinai likitsindatakaroo nhaa.

Samoel iwapaka nhaaha israelnai

³ Nheette Samoel iako nalhio nhaaha israelnai:

— Haapeedalikadaa iomaka iminalika Ihiawakatsa Ihiehe Deos, irhiotsawatsa ipeekoka phiome nhenaaphiami nhaaha idotenai mekhaapaniperitsa nhaaha ikadaali iipana-liko, hitanipe nainai nhaaha yakheetteperi, ipeeko tsakha phiome nhaaha rhinaaphiami rhoaha nadiotettadoa roipitana Astarote. Nheette ikadaakakawa lirhio Ihiehe Waminali, Ihiakaro Iminali liwapakaro hia. Neeniwatsa lidzomhetaka hia naadza nhaaha filisteonai. Kadzo Samoel ikaiteka nalhio nhaaha israelnai.

⁴ Neeni napeekoka phiome nhenaaphiami nhaaha nadiotenai Baal, Astarote tsakha nakadaakaro lirhioperika nhaa Ihiehe Waminali Deos.

⁵ Nheette Samoel ipiirika phiome nhaaha israelnai nawakeetaakakarowa Mispa-liko littathakaro nanako Waminali iinai.

⁶ Neeni nawakeetaakakawa phiome nhaaha israelnai Mispa-likolhe kadzoaha Samoel ikaitekapidzo. Nheette naaka nheta ooni naaroxoopa Waminali Deos irhio kadzo oferta-dzo. Nheette Ihiawali heekoapi karo tsoo naiñhaka nattathakaro Deos iinai, neeni naako lirhio:

— Kamaatshikanaaperika whaa weemakapoa pikhoette, phia Waminali! Kadzo naako Waminali irhio.

Neenipia aayaaha Mispa-liko Samoel ikitsindata nhaa, liwapa tsakha phiome nhaaha israelnai.

Nhaaha israelnai nhaamaka nhaaha filisteonai

⁷ Nheette nhemakadanako nhaaha filisteonai nawakeetaakakawa Mispa-liko nhaaha israelnai, naakawa naikaalhe nhaaha cinko filisteonai ittalikanaanai natshoraaraninai iapidza nainoakaro nhaa. Nhémakadanako kadzo nhaaha israelnai nawhiokawa hanipatsa.

⁸ Nheette naako Samoel irhio:

— Mhamaakatsa pittathaka Waminali Deos iinai wanako lidzomhetakaro whaa naadza nhaaha filisteonai.

⁹ Nheette Samoel iinoaka aapana piraitti waline ttoa limhaitakaro-ni Waminali Deos irhio, littathakaro tsakha Deos iinai likitsindatakaroo nhaaha israelnai. Nheette Deos himaka Ihiehe littathali liinai.

¹⁰ Nheette Samoel imhaitakadanako piraitti Deos irhio, naakakawa nhaaha filisteonai naikaalhe nainoakaro nhaa. Nheette Waminali Deos ikadaa eeno iñaaka nhaa khedzaako. Nheette nawhietaakakawa hore neeni napitokawa.

¹¹ Nheette israelnai ipineetaka nhaaha filisteonai nainoakaro nhaa inipo-liko neeni nheekoitaka nhaa atee naakakawa dzakalee Bete-kar-rikolhe nheette nhaameetaka nhaa.

¹² Nheette Ihiehe Samoel Ihita apada hiipada, likadaa-ni napekoliko nhaaha dzakalee Mispa, Sem tsakha, nheette likadaa liipitanawa Ihiehe hiipada Ebenezer. Kadzoxoopa liipitana Ebenezer, Waminali ikitsindatakaromi whaa, ima neerhepia Waminali ikitsindataka nhaa liikheette liako Deos irhio:

— Atee aayaaha Waminali Deos ikitsindata whaa.

¹³Kadzopia israelnai hiamaka nhaaha filisteonai nheette liphontte karoetsa napieta nanoka nakhoette nhaaha israelnai kaawhikadanako ttoa naapidzawali Samoel ima Deos iwapaka nhaa.

¹⁴Neeni nhaaha filisteonai nadietaka israelnai irhio phiome nhaaha nadzakale nhetanipepia naadza Ekron-rikhitte atee dzakalee Gate-rikolhe. Kadzodali iikheette nhaaha israelnai napieta neemaka namawadakatsa aayaaha nadzakale-riko filisteonai hipanipepia naadza. Nhette nhaaha amoheonai haama tsakha nadzeekataka oowi nakhoette nhaaha israelnai. Liikheette namawadaka naapidza.

¹⁵Nheette kaawhikadanako ttoa lhiehe Samoel liwakapaka nhaaha israelnai.

¹⁶Nheette hamoli ikoami lianhika likapa phiome nhaa nadzakale-riko Betel, Gilgal, Mispa tsakha, neerhe nadzakale ikoami lianhika likitsindata nhaa naanheekaro koameka neemaka naapidzawaaka.

¹⁷Metsa kadzodalitsa liwadzakakadzaami lianhika likapa nadzakale ikoami, lidiaka Ramá-likolhe ima neerhepi liemaka liipana-liko, ihmakaro nhaaha israelnai nanokadanako nattatha nhemawa liinai phiome-nako; nheette neerhe tsakha lidzeekatapia apada limhaitakaroda piraitti Waminali irhio.

Chapada dos Guimarães

2017